

Khẳng định giá trị và thương hiệu hồng không hạt Quắn Bạ

TS Trịnh Văn Tuấn

Trung tâm Nghiên cứu và phát triển hệ thống nông nghiệp

Để góp phần duy trì và phát triển giá trị sản phẩm hồng không hạt Quắn Bạ - một đặc sản của khu vực địa lý Công viên địa chất toàn cầu cao nguyên đá Đồng Văn, dự án “Xây dựng chỉ dẫn địa lý Quắn Bạ dùng cho sản phẩm hồng không hạt của huyện Quắn Bạ, tỉnh Hà Giang” đã được phê duyệt thực hiện. Thành công của dự án đã giúp nâng cao uy tín của sản phẩm hồng không hạt Quắn Bạ trên thị trường, mang lại hiệu quả kinh tế, góp phần phát triển bền vững kinh tế - xã hội của địa phương.

Khẳng định giá trị đặc sản nhờ chỉ dẫn địa lý

Hà Giang không chỉ được biết đến là một tỉnh miền núi với Công viên địa chất toàn cầu cao nguyên đá Đồng Văn mà còn là nơi có nhiều sản vật truyền thống, trong đó có hồng không hạt Quắn Bạ. Đây là giống hồng bản địa được người dân địa phương (người Mông, Dao, Tày, Bó Y...) trồng và phát triển từ lâu đời. Hiện nay, vẫn còn những cây hồng không hạt trên 300 tuổi tại xã Nghĩa Thuận, huyện Quắn Bạ. Với diện tích gần 100 ha trong giai đoạn thu hoạch cho sản lượng ước khoảng 200 tấn/năm, hồng không hạt là sinh kế và nguồn thu quan trọng của người dân, cây trồng xóa đói giảm nghèo trong điều kiện thiếu nước và đất sản xuất của huyện Quắn Bạ.

Mặc dù là cây ăn quả đặc sản của địa phương, nhưng do sản xuất manh mún, thiếu cơ sở khoa học và căn cứ pháp lý để có thể phân biệt hồng không hạt Quắn Bạ với hồng không hạt ở các địa phương khác, giao thương khó khăn với các thị trường lớn... nên khả năng cạnh tranh của hồng không hạt Quắn Bạ so với sản phẩm cùng loại chưa cao, dẫn đến hiệu quả kinh tế còn thấp. Để duy trì uy tín của sản phẩm, nâng

Cây hồng đầu dòng tại xã Nghĩa Thuận.

cao giá trị kinh tế, tăng thu nhập và góp phần xóa đói giảm nghèo cho người dân địa phương, việc xây dựng chỉ dẫn địa lý “Quắn Bạ” cho sản phẩm hồng không hạt của địa phương này là một việc làm cần thiết. Trước thực tiễn đó, Bộ Khoa học và Công nghệ đã hỗ trợ tỉnh Hà Giang thực hiện dự án “Xây dựng chỉ dẫn địa lý Quắn Bạ dùng cho sản phẩm hồng không hạt của huyện Quắn Bạ, tỉnh Hà Giang”.

Sau hơn 1 năm triển khai thực hiện, dự án đã xác định được các

điều kiện cần thiết để tiến hành thủ tục đăng ký chỉ dẫn địa lý “Quắn Bạ” cho sản phẩm hồng không hạt của huyện Quắn Bạ, tỉnh Hà Giang.

Kết quả nghiên cứu của dự án cho thấy, hồng không hạt Quắn Bạ có một số tính chất, chất lượng độc đáo so với các sản phẩm cùng loại (được trồng nhiều tại các tỉnh miền núi phía Bắc nước ta như Cao Bằng, Bắc Kạn, Tuyên Quang, Yên Bái, Lạng Sơn...) như thịt quả chắc giòn, ngọt, thơm, nhiều bột mịn, quả to, vỏ quả cứng, rất dễ bảo quản và vận chuyển. Sự thơm ngon của loại quả này được tạo thành nhờ các yếu tố tự nhiên của khu vực như: Độ cao trung bình trên 1.000 mét so với mực nước biển, địa hình khá bằng phẳng, tầng đất dày, ít bị xói mòn, khí hậu mát mẻ quanh năm; thổ nhưỡng của khu vực này là loại đất feralit đỏ vàng trên đá biến chất, kết cấu tầng đất mặt tơi xốp... Bên cạnh đó, cùng với những kinh nghiệm được tích lũy lâu đời trong quá trình trồng cây hồng không hạt, người dân địa phương đã tích cực tiếp thu và ứng dụng có hiệu quả các tiến bộ khoa học và công nghệ trong việc lựa chọn nguồn giống có chất lượng tốt, kỹ thuật chăm sóc, phòng trừ sâu bệnh,

Hồng không hạt Quận Bạ.

áp dụng kỹ thuật khử chất và bảo quản để tạo ra sản phẩm có chất lượng tốt và ngày càng được người tiêu dùng yêu thích.

Với những đặc điểm riêng có của hồng không hạt Quận Bạ, ngày 5/7/2017, Cục Sở hữu trí tuệ đã cấp Giấy chứng nhận đăng ký Chỉ dẫn địa lý số 00056 cho sản phẩm hồng không hạt của huyện Quận Bạ, tỉnh Hà Giang. Khu vực được bảo hộ Chỉ dẫn địa lý Quận Bạ cho giống hồng không hạt gồm: Thị trấn Tam Sơn, các xã Nghĩa Thuận, Thanh Vân, Bát Đại Sơn và Quận Bạ thuộc huyện Quận Bạ, tỉnh Hà Giang.

Những công việc cần tiếp tục

Dự án được thực hiện thành công đã góp phần khẳng định nguồn gốc xuất xứ của sản phẩm, chỉ rõ tính chất, chất lượng đặc thù của hồng không hạt Quận Bạ khác với các loại hồng khác trong cả nước, tạo lợi thế cạnh tranh cho sản phẩm trên thị trường, Chỉ dẫn địa lý Quận Bạ còn là căn cứ pháp lý quan trọng và lâu dài góp phần làm tăng giá trị của sản phẩm hồng không hạt, từ đó xây dựng vùng trồng hồng không hạt có thương hiệu, khẳng định chất lượng đồng đều của sản phẩm đã nổi tiếng qua nhiều thế hệ.

Tuy nhiên, đây mới chỉ là kết quả bước đầu trong việc duy trì, phát triển danh tiếng sản phẩm hồng không hạt Quận Bạ và nâng cao đời sống người dân trong vùng. Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng của nền kinh tế, nông nghiệp Việt Nam đã, đang và sẽ phải đối mặt với nhiều thách thức không nhỏ, đặc biệt là quy mô

sản xuất nhỏ lẻ, tổ chức sản xuất, liên kết chuỗi giá trị còn yếu, chất lượng nông sản chưa đồng đều, mức độ tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu còn hạn chế, giá trị gia tăng thấp. Điều đó đòi hỏi chúng ta phải tổ chức sản xuất, thương mại theo tiêu chuẩn quốc tế, cạnh tranh theo luật chơi của quá trình hội nhập, do đó cần sự thay đổi và thích ứng mạnh mẽ để đứng vững trên thị trường trong và ngoài nước. Do vậy, để phát triển bền vững sản phẩm hồng không hạt mang chỉ dẫn địa lý Quận Bạ, ngoài các giải pháp về kỹ thuật sản xuất, trong thời gian tới, cần thúc đẩy một số hoạt động sau:

Một là, hoạt động quản lý Chỉ dẫn địa lý hồng không hạt Quận Bạ sau khi được bảo hộ sẽ do UBND tỉnh Hà Giang quản lý, do đó quá trình xây dựng các chính sách, tổ chức bộ máy quản lý cần được UBND tỉnh chỉ đạo xây dựng và hoàn thiện nhằm tạo điều kiện để các doanh nghiệp, hợp tác xã và người dân có thể sử dụng chỉ dẫn địa lý một cách hiệu quả. Trong bối cảnh hoạt động quản lý chỉ dẫn địa lý ở Việt Nam nói chung còn đang trong giai đoạn xây dựng và hoàn thiện, tỉnh cần xem xét để có những chính sách hỗ trợ các nguồn lực để quản lý các chỉ dẫn địa lý nói chung, Chỉ dẫn địa lý hồng không hạt Quận Bạ nói riêng một cách hiệu quả.

Hai là, tỉnh Hà Giang cần tiếp tục có những hỗ trợ về chính sách để doanh nghiệp, người dân áp dụng khoa học và công nghệ, đặc biệt là trong công đoạn sản xuất và bảo quản. Việc áp dụng khoa học và công nghệ, tổ chức sản

xuất cần phải dựa trên nền tảng là các doanh nghiệp, hợp tác xã, hình thành chuỗi giá trị khép kín gắn với vùng sản xuất đảm bảo an toàn thực phẩm.

Ba là, để chỉ dẫn địa lý phát

Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ Đinh Hữu Phí (bên trái) trao Giấy chứng nhận đăng ký Chỉ dẫn địa lý hồng không hạt Quận Bạ cho lãnh đạo UBND huyện Quận Bạ.

huy được giá trị, hiệu quả thì việc quảng bá, giới thiệu sản phẩm trên thị trường đóng vai trò hết sức quan trọng, cần xây dựng thị trường phù hợp với quy mô và đặc điểm của sản phẩm. Vì thế, các cơ quan liên quan của tỉnh cần tiếp tục hỗ trợ các doanh nghiệp, hợp tác xã để đẩy mạnh hoạt động quảng bá, phát triển thị trường cho người dân. Cùng với đó, các tổ chức, cá nhân được sử dụng chỉ dẫn địa lý cần nêu cao tinh thần trách nhiệm của mình nhằm duy trì danh tiếng, chất lượng và vị trí của sản phẩm trên thị trường